

Univerzita Karlova v Praze
Husitská Teologická Fakulta

Bakalářská práce

Porovnání přístupů ke Kabale ve středověku a
současnosti

The comparison
of reserches of Kabbala in the middle ages
and
our days

Vedoucí práce:

doc. PhDr. Bedřich Nosek, CSc.

Autor:

Andrey Kabak

Praha 2014

Poděkování

Rád bych vyslovil poděkování vedoucímu mé bakalářské práce doc. PhDr. Bedřichu Noskovi, CSc. za jeho odborné vedení; za jeho rady a připomínky.

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci s názvem „Porovnání přístupů ke Kabale ve středověku a současnosti“ napsal samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.

V Praze dne 28.04.14

Andrey Kabak

Anotace :

Tato práce je zaměřená na základy židovské mystiky kabaly. Texty této nauky. Byly používány poznámky známých kabalistu. Cílem této práce je srovnání přístupů ke kabale ve středověku a současnosti.

Annotation :

This work focuses on the basics of Jewish mysticism Kabbalah, texts of this doctrine, comments of well known Kabbalists. The goal of this work is to compare reserches of Kabbala in the middle ages and our days"

Klíčová slova :

Kabala, mystika, židy, judaismus, ezoterika, Sefer Jecira, Sédir, Zohar, Papus.

Keywords :

Kabbalah, mysticism, Jewish, Judaism, esotericism, Sefer Yetzira, SEDIR, Zohar, Papus.

OBSAH

UVOD	7
1. ŽIDOVSKÁ MYSTIKA KABALA	8
1.1. Kabala je židovská mystika	8
2. ZÁKLADY KABALY	10
2.1. Všeobecná prolegomena	10
2.2. Kabala účel a metoda	11
2.3. Použití metody	14
2.4. Kabala	15
3. PROBLÉMY VZNIKU KABALY	17
3.1. Španělsko	18
4. OBECNÉ POZNÁMKY KE KABALE	
OD SÉDIRA	24
5. KNIHA SEFER JECIRA	25
5.1. Kniha Stvoření	25
5.2. Teorie	26
5.3. Meditace	26
5.4. Magie	26
5.5. Text Sefer Jeciry	27
6. KNIHA ZOHAR	29
6.1. čím je Zohar?	29
6.2. Pro koho je Zohar?	29
6.3. Kdo a kdy napsal Zohar?	29
6.4. Proč byl Zohar tak dlouho ukryt?	30
6.5. Kde najdu více o Zoharu?	31
7. ŽIDOVSKÁ MYSTIKA V EVROPĚ	33
7.1. Aškenázský chasidismus.Středověk	33

8. PRAHA	36
8.2. Lipman Mülhausen	38
8.3. Horovicové	38
8.4. Šabtaj Šeftl ben Akiva Horovic	39
8.5. Izajáš ben Abraham Horovic	39-40
9. MODERNÍ OSVÍCENEC. SOUČASNOST	41
9.1. Kriminalista hledá Ašlaga	41
9.2. Oběť pro potomky	42
9.3. Smrt v ústraní	43
9.4. Geografie duchovna	45
9.5. Kabala a úspěch	45
Závěr	47
Použité zdroje	49
Summary	51

UVOD

Moje práce je zaměřená na porovnání přístupů ke Kabale ve středověku a současnosti. Během zpracování tohoto tématu, se snažím rozpoznat problémy a konkrétní rysy poznání vědy jako takové. Však není cílem se ponořit do hloubky mystiky, ale definovat zvláštní projevy ve světě náboženství a hnutí mystických původu. Pokusím se rozebrat hlavní prameny Kabaly z pohledu obecných pojmů o mystice a židovské historii.

Cílem však je srovnání přístupů ke Kabale známých v této sféře autorů, takových jako Gershom Scholem, Gérard Encausse (známý jako Papus), Z'ev ben Shimon Halevi a dalších.

Určité podmínky, za kterých táto nauka byla vykládávána, měnily i sekundární texty, proto se budu snažit zpracovat a popsat fakty a rozdíly, pomocí vybrané literatury.

Rád bych popsal i problémy vzniku a rozšíření Kabaly do dnešní doby. Moderní Kabala se mnou popíše také s pomocí různých zdrojů.

1. ŽIDOVSKÁ MYSTIKA KABALA

1.1. Kabala je židovská mystika.

Autor knihy, ze které jsem si čerpal informace objasňuje slovo ‚mystika‘ tak, že je od řeckého slova ‚myo‘ – co značí zavírat (nepříklad.oči), zakrývat, zapírat. Toto je tedy souhrnné označení pro široké duchovní zkušenosti, abychom se osobně potkali s něčím Božským.

Židovská – to značí, že rozvoj této mystiky byl mezi religiózními Židy a je tedy úzce spjata z veškerými náboženskými rituály a projevy, které pramení z Tóry.

Pojem kabala, který je odvozen od slova ‚kibel‘ s významem ‚obdržet‘, ‚přijmout‘, bychom mohli přeložit jako ‚tradice‘. Jedná se tedy o mystické tradiční učení, které se předávalo od učitele žákům.

Na původ a počátky kabaly existují různé názory. Důvodem nejasností je právě mystický a tradiční charakter kabaly. Kabala se studovala v malých ‚kroužcích‘ učenců, které často působily v skrytosti. První písemná svědectví o existenci kabaly se objevují v jižní Francii v Provence a na severu Španělska v Katalánsku (například Gerona) a Kastilii a to v průběhu 12. a 13. století. Jednou z příčin, proč došlo k zaznamenávání a posléze i zveřejňování těchto textů, mohla být snaha vyhranit se vůči tehdy silné vlně myšlenkového hnutí stoupenců Mošeho Maimonida¹ (Rambam, Maimonides). Touto opozicí vůči některým filosofickým výkladům učení Tóry se jisté rabínské autority snažily uchránit tradiční víru svých předků.

---

¹ Kabala – Židovská mystika Armon.

K tomuto tématu cituji odstavec z úvodu Arthura Greena k překladu Zoharu do angličtiny od Daniela Matta, str. 41:

„Tajemství kabaly byla v tomto období zveřejňována jako způsob boje s vlivným racionalismem Maimonidových stoupenců. Nezávislost a nezájem boha filosofů o lidské záležitosti vyděsil mystiky do takové míry, že je donutil, aby vystoupili z hlubokého esoterismu, který je doposud omezoval na ústní předávání učení mezi uzavřenými spolky zasvěcených. Jejich tajemství sloužilo jako alternativní výklad Tóry a to takový výklad, který na Tóru a její přikázání nenahlížel pouze jako na prvek, který hraje velkou roli v duchovním životě Israele, nýbrž i tak, že má udržující a kosmickou roli z pohledu universa, což ji činí naprosto zásadní. Není náhodou, že dvěma klíčovými subjekty diskutovanými v těchto ranných kabalistických spekulacích jsou kavanot, čili skryté významy modliteb a taamej ha-micvot, tj. smysl přikázání.

Oba dva jsou vykládány takovým způsobem, který se opírá o kosmický vliv lidského jednání.“²

---

² Kabala - Židovská mystika Armon

2. ZÁKLADY KABALY

Dopisy Eliphase Leviho jeho žáku M. Montanovi, uveřejněné v časopise L'Invitation, ročník 1891.

2.1. Všeobecná prolegomena

Každý ze svých dopisů autor začíná slovy „Vážený bratře“ Pak přímo v textu je, podle mě nepřímá otázka, a ptá se na to, zda ten čtenář hledá upřímným srdcem pravdu a jest-li hotov přinést oběť nalezení pravdy. Pravda, reální podstata Bytí, není těžko najít: my jsme v ní a je v nás.

Pak tady popisuje, že pravda je jako světlo, které však slepci, mluví se o lidech vně kabalistického učení, stejně nevidí.

Bytí je. To je nesporná a naprosto pravdivá věta. Vědění je přesnou ideou Bytí. Rozum je jejím dokonalým výrazem. její funkcí je tvoření a spravedlnost.

Povíte, že byste ochotně důvěřoval. K tomu musíte znalost a pravdu milovat. Pravá víra je přemocnou a atraktivní silou, kterou mínění o domnělém Nekonečnu lákají lidský duch. Výhradně okultní vědy dávají jistotu, protože používají jako základ skutečnost, a ne sny. Dávají v každém náboženském symbolu poznat Pravdu i omyl. Pravda je všude identická, omyl se zruší podle místa, času a osobnosti.³

Jsou tři takové okultní struktury: kabala, magie a hermetismus. Kabalu, čili hebrejskou tradici, bychom mohli nazvat matematikou lidské úvahy. Je to algebra víry. Světu dává myšlenku, zřetelnost a preciznost čísel, duchu dává nepochybnost v mezích lidských schopností, a srdci hluboký klid. Magie, čili věda mágu, měla ve starověku své

---

³ Papus Kabala. Volvox Globator. 1996. s. 31.

představitele v žácích, a snad i v naukách Zoroasterových. Je to znalost skrytých a mimořádných přírodních zákonů, využívajících a vytvářejících utajené síly, přirozené nebo umělé magnety, existující též mimo svět kovů. Je to stručně řečeno věda o magnetismu v Universu. Hermetismus je věda o přírodě, která sumarizovala svět starověku ve svých hieroglyfech a symbolech. Je to hledání životní zásady s tužbou dokonat Velké dílo. Snaha člověka o to, aby sám mohl tvořit božský oheň přírody, který budí a znovuoživuje všechny bytosti.

To jsou věci, které chcete zkoumat. Jejich obsah je ohromný, ale zásady jsou tak jednoduché, že jsou uzavřeny a obsaženy ve rysech čísel a písmen a svaté abecedy.

„Je to Herkulova práce, podobající se dětské hře, “ praví mistři svaté vědy.

Žadoucím předpokladem tohoto studia je přesnost úsudku a naprostá duchovní nezávislost. Člověk se musí zbavit veškerých předsudků a každé zaujatosti. Proto pravil Kristus: „Nebudete-li jako neviňátka, nevstoupíte do Království Božího, “ tj. do království vědění.

Nejprve začneme s kabalou, pro níž mám toto rozdělení:

Berešit, Merkava, Gematrie a Temura.

Ve znamení svaté vědy atd.⁴

2.2. Kabala účel a metoda

Tady E.Levi píše, na co máme dávat pozor při studiu kabaly, že měli bychom usilovat o hluboký mír ducha a srdce. Výsledkem jistoty je duševní klid, mír srdce dílem trpělivosti a víry. Vědění bez víry vede k pochybnostem, víra bez vědění se stává pověrou. Přes vědění a víru

---

⁴ tamtéž.

dostaneme jistotu. Když je chceme v sobě spojit, nesmí se zaměňovat.

Hypotéza je nejdůležitějším tématem víry. Pak ta se stane určitostí, když se objeví na základě evidence, tzn. bezprostředně zřejmé pravdy, nebo je vědecky osvědčená. Věda konstatuje skutečnosti. Z repetice skutečností vyvozuje zákony. Veškeré platné ztotožňování se skutečností při působení té nebo oné síly je potvrzením existenci (platnost) zákonů. Rozumné zákony jsou nutně volené, chtěné a vedené rozumem. Celistvost v zákonech míní celistvost legislativního rozumu.

Tady se Eliphase Levim hezky popisuje jak můžeme, anebo spíše kondicionálně- mohli bychom definovat- „Tento nejvyšší rozum, který jsme vzhledem k Jeho viditelnému dílu nuceni připustit, který však současně nemůžeme nijak definovat, nazýváme - Bohem!“⁵

Tady jsem si dovolil překreslit krásnou tabuli, kde vidíme přesněji, jaké postupy byli vyjádřeny kabalisty této doby.

Názor kabalistů:

Evidence (bezprostředně zřejmá pravda)	}	Jistota
Vědecký důkaz		
Nutná hypotéza		
Rozumová hypotéza		Pravděpodobnost
Pochybená hypotéza		Pochybnost
Absurdní hypotéza		Omyl

---

⁵ Papus Kabala.Volvox Globator. 1996. s. 32

Jestli se neodkloní od dokázaných zásad, získá duch neomylnost určeného druhu, jelikož přitaká tomu, co je známo, věří v to, co je třeba akceptovat, dovoluje pouze rozumem ověřené mínění. Pochybná mínění studuje a odřiká nesmyslné domněnky.

Podstata kabaly spočívá v tom, co Mistři nazývají dvaatřiceti cestami a padesáti branami. 32 absolutních a reálných idejí, vyjádřených v deseti číslech a dvaadvaceti písmenech hebrejské abecedy.⁶

Přestože bych se neměl hluboce zabývat kabalou do určitého věku, pokusím se ponořit i do čísel, což jsou základem této nauky.

Jsou to:

ČÍSLA

1. Nejvyšší moc	6. Krása
2. Absolutní moudrost	7. Vítězství
3. Nekonečný rozum	8. Věčnost
4. Dobrota	9. Plodnost
5. Spravedlnost nebo přísnost	10. Skutečnost ⁷

---

⁶ tamtéž

⁷ tamtéž

PÍSMENA

<u>Alef</u>	otec	<u>Lamed</u>	obět
<u>Bejt</u>	matka	<u>Mem</u>	smrt
<u>Gimel</u>	příroda	<u>Nun</u>	zpátečnictví
<u>Dalet</u>	zákonodárná moc	<u>Samech</u>	všeobecná podstata
<u>He</u>	náboženství	<u>Ajin</u>	rovnováha
<u>Vav</u>	svoboda	<u>Pe</u>	nesmrtelnost
<u>Zajin</u>	vlastnictví	<u>Cade</u>	stín a reflexe
<u>Chet</u>	rozdělení	<u>Kuf</u>	světlo
<u>Tet</u>	rozumnost	<u>Reš</u>	vděčnost
<u>Jod</u>	pořádek	<u>Šin</u>	jednotnost
<u>Kaf</u>	síla	<u>Tav</u>	syntéza ⁸⁹

2.3. Použití metody

Podle názvu této kapitole je celkem jasné že Live se snaží vysvětlit aplikace idey, vyjádřená čísla a písmeny. Která je nepopiratelná realitou. Normálně se člení a spojují jako čísla. Logicky přecházíme od jednoho k druhému. I když se zde mluví o věčné otázce „Kůře či vajíčko“, je ten příklad zcela srozumitelný. Každý člověk, jak víme, je synem ženy, žena však vychází z muže, stejně jako původem čísla je jednička. Žena symbolizuje přírodu, příroda je zákonodárnou mocí, tvoří nad sebou samým i nad Universem.

---

⁸ Pappus Kabala. Volvox Globator. 1996. s. 33

⁹ tamtéž

Dále se popisují karty Tarot a jejich značení.

Vezměte hru tarokových karet a sestavte z nich dvě řady po deseti kartách. Uvidíte všechny obrazce, objasňující písmena. Dále spatříte výklad čísel od 1 do 10 ve čtyřnásobné obměně. Tarok čili Tarot je obsažen v hieroglyfické knize 32 cest a krátké vysvětlení k němu naleznete v knize, připisované patriarchovi Abrahámovi, která se jmenuje Sefer Jecira.

Učený Court de Gebelin objevil jako první význam Tarotu, který je klíčem k hieratickým hieroglyfům. Symboly a čísla k tomu jsou obsažena v prorotctvích Ezechielově a sv. Jana. Bible je knihou inspirovanou, Tarot je knihou, která inspiruje. Nazývala se též Kolo, latinsky Rota; odtud tarot, ale i Tóra. Staří rosikruciáni ji znali a o čem se mluví, v knize markýze de Suchet, *Illuminaten*.¹⁰

2.4. Kabala

Zde se píše o počátcích všeho Berešit znamená Genesis čili Stvoření. Merkava značí vůz v narážce na vůz a mystická zvířata v předpovědích Ezechielových. Beřešit, počátek, a přesto je pro nás Bůh zcela neznámý. Jeho charakter se úplně vymyká našemu bádání. Naprostý praprincip Bytí a všech bytostí nelze zaměňovat s Jeho tvořením. I když můžeme tvrdit, že Bůh je, nemůžeme říci, že je Bytím nebo nějakou bytostí. Veškeré rozumové úsilí je tu tvarným a oprostuje nás navždy od všeho modlářství.

Zároveň je Bůh absolutně nezbytnou hypotézou, která je bází veškeré jistoty. V další větě vybudovali naši staří Mistři na badatelském základu tuto určitou hypotézu víry: „Bytí je. V bytí je život.“

---

¹⁰ Papus Kabala. *Volvox Globator*. 1996. s. 34

Živé je to, které se pohybuje. Pohyb trvá s pomocí sil rovnováhy. Harmonie není ničím jiným, než výsledkem analogie a vyrovnávání antagonistů. V přírodě panuje současně nezměnitelný zákon a neohraničený progres.¹¹

---

¹¹ Papus Kabala.Volvox Globator. 1996. s. 35

3. PROBLÉMY VZNIKU KABALY

Kabala jako historický fenomén vznikla ve 2. Polovině XII. Století v Provinci v Languedoku. Odtud pak během XIII. Století přeskočila do Španělska, kde prožila svou zcela klasickou periodu. Vznik Kabaly tedy byl v křesťanských zemích. Skoro asi po třech generacích se zakořenila na muslimské půdě. Středisky úplného počátku jsou Lumel, Narbonne, Posquières.¹² Teprve odtamtud byla ta nauka žáky provensálských židovských učenců přenesena do Burgosu, Gerony a Toleda. Odtud se kabala začala šířit do zbývajících Španělska.

Zde se autorem popisuje, co se dělo, v období mezi lety 1150 a 1250, že Provence byla nejen centrem vrcholně středověké kultury, avšak ji ovládli i náboženské proudy gnosticizujícího charakteru, které se šířily přes Balkán a horní Itálii až do jižní Francie. Na křesťanské půdě vznikla valdenské, katarské a albigenské hnutí. Provensálské židovství stálo ve XII. a XIII. století na kulturním vrcholu. Zvláště významná byla škola v Narbonne. Kromě toho působila v této době rodina Tibonovců, kteří svými hebrejskými překlady zprostředkovali aškenzskému a italskému kulturnímu okruhu arabsky psaná díla židovských náboženských filosofů a islámských filosofů. Židovství, které se takto zajímalo o duchovní dění vzdělaného světa bezprostředním okolí.

Samozřejmě to bylo obnovné hnutí valdenských a gnosticizujících nauky katarů, které učinily provenskálským židovství vnímavým pro mystické a asketické impulsy, jež mu zprostředkoval aškenazský chasidismus. Nejdůležitějším dílem z raného období kabaly je kniha Bahir, pojmenovaná

---

¹² Kurt Schubert „Židovské náboženství v proměnách věků“ Vyšehrad 1999. s.192-193

tak podle hebrejského slova bahir, „světlý, zářivý“ v prvním biblickém citátu z Jb 37,21. Text, o kterém pojednáváme, je sbírkou jednotlivých nestejně starých, různých částí, obsahujících jak mytologické prvky, které dávají tušit jistou blízkost gnóze, tak také nauky charakteristické pro 12. století. Až aso do roku 1300 platila kniha Bahir za klasické dílo kabaly, dokud nebyla po roce 1300 vystřídána rovněž pseudepigrafní, ale mnohem podrobnější knihou Zohar .¹³

3.1. Španělsko.

Roku 1391 ovlivněný sevilským kazatelem, Ferrandem Martinezem, arcijáhnem z Ecijy, zpustoší rozvášněný dav židovskou čtvrť. Iniciátory zatkli. Veřejné mínění se pobouřilo, a 6. Června sevilská juderia zaniká v důsledku opravdové orgie vraždění. Ti, kteří byli pokřtěni smrti unikli. Celé Španělsko je pod velkou vlnou násilí. Synagógy se měnily v kostely či spáleny. Barcelona, Valencie a další 70 kastilských měst jsou ohrožené už několik let židovské obce , byly zmasákrovány anebo pokřtěny. Méně, než za jeden rok počet obětí a křtů je 70.000.

V severních zemích dávají pronásledovaní Židé přednost smrti před odpadnictvím; v sefardských zemích tomu bylo jinak. Sefardé hráli ve společnosti prvořadou úlohu jak pod muslimskou, tak pod křesťanskou nadvládou: byli finančníky, lékaři, učenci, politiky, vyslanci, zakládali v cizině obchodní agentury a banky, představovali nezbytný faktor ve společnosti.¹⁴ Křesťanští vládcové, ohrožení navíc

---

¹³ Kurt Schubert „Židovské náboženství v proměnách věků“ Vyšehrad 1999. s.193

¹⁴ Rabbi Šimon bar Jochaj a kabala.edice Světové duchovní proudy. 57. svazek. Guy Casaril. CAD PRESS.s. 95

muslimskou přítomností na poloostrově váhali před tím, aby se ve svých státech stvořili tak mocné nepřátele.

Masové konverze, které následovaly po vlně následování v r. 1391 přijímali křesťanští vládcové tím lépe, že neměnily podstatně společenskou strukturu státu. Noví křesťané, jak je po celé generace nazývali, si uchovali bohatství a moc. Nenávidění svými spoluobčany, kteří je nazývali marranos (prasata), v žádném případě se neosvobodili od společenských překážek, které spoutávaly Židy. V průběhu méně než jednoho století z nich jejich ekonomický, politický a intelektuální vzestup udělal nejvlivnější sociální skupinu v celém Španělsku. Dostali se dokonce i do církevní hierarchie, a slavný rabbi Salomon Halévi se stal biskupem v Burgosu a členem regentské rady v Kastilii; nejsou výjimečné případy marranských kanovníků, kteří vyzývali ke konverzi.

Ve většině případu tito marranos praktikovali pouze povrchní křesťanství. V den šabatu se nezapaloval oheň, chlapci byli obřezáváni, s úctou se uchovávaly svaté knihy. Jakkoliv se nám to může zdát divné, první knihy v Portugalsku vytiskli marránové v hebrejském písmu - a hebrejská písmena, sazba vyráběná ve Španělsku od r. 1482 oživovala tiskařské lisy na Sicílii, v severní Africe a na Středním východě. Židé se stávali průkopníky knihtisků v těchto zemích.¹⁵

První autodafé se konalo 6. února 1481. Od té doby byli v Córdobě, Toledu a Ciudad-Realu pronásledováni marranos podezřeli z toho, že zůstali věrní judaismu, ale jejich hlavním proviněním bylo jejich bohatství a vliv. Nebylo to pouhé opakování vlny z r. 1391. Isabela Katolická a Ferdinand Aragonský nejenže nechávali volnou ruku

---

¹⁵ Rabbi Šimon bar Jochaj a kabala.edice Světové duchovní proudy. 57. svazek. Guy Casaril. CAD PRESS.s. 95

inkvizici, ale nedali už Židům možnost uniknout předstíraným křtem.

Reconquista dosáhla svého cíle pádem poslední maurské državy v Granadě, a Isabela mohla nařídít úplné vyhnání Židů ze svého království. 30. Března 1492 bylo toto rozhodnutí zveřejněno.¹⁶

Tisíce a desetitisíce španělských Židů, včera ještě bohatých a vlivných, se ubírali ke hranicím a přístavům jedině s tím majetkem, který skryli u sebe. Před jejich zástupy hráli na pozvání rabínu hudebníci sváteční melodie. Do tohoto nového exilu je vedli jejich duchovní vůdcové, z nichž někteří byli kabalisty - mezi nimi slavný Don Jicchak Abravanel.

Rok 1490, nebo častěji 1492, byl rokem, v němž mnozí kabalisté, opírajíc se o jeden verš z Jóba předpovídali příchod Mesiáše. Osudný rok jim přinesl odchod z krutého vyhnanství do vyhnanství ještě krutějšího. Přesto z toho neusoudili na omyl ve svých předpovědích, právě naopak. V myšlení kabalistů 15. a 16. století se mesiášské vysvobození úzce spojovalo s myšlenkou katastrofy: *konec dnů* nemohl být jiný, než apokalyptický, a tak strašné pronásledování, jakým bylo vyhnání, pouze znamenalo, že vykoupení se blíží. Rok 1492 označoval *porodní bolesti* mesiášského věku. Všude tuto myšlenku horečně přijímali: Jicchak Abravanel kodifikoval učení o židovském mesianismu; v průběhu deseti let po vyhnání se mezi lidem po desítkách šířily apokalypsy v podobě pamfletů, epištol anebo kázání; doboví komentátoři kabaly se snažili vztáhnout každé slovo Bible nebo *Zoharu* na opravdový mýtus exilu, toto nové chápání judaismu se během několika let rozšířilo mezi lidem.¹⁷

---

¹⁶ tamtéž

¹⁷ Rabbi Šimon bar Jochaj a kabala.edice Světové duchovní proudy. 57. svazek. Guy Casaril. CAD PRESS.s. 96

Je to kabalistický zázrak: až do konce 15. Století kabala přes úsilí svých mistrů nepřekročila rámeček hnutí zasvěcenců; ale v okamžiků, kdy se společenství, které ji ilustruje, hroutí v katastrofě r. 1492, nová kabala - rozšířená o to, co Scholem nazývá patos mesianismu - začíná hrát v judaismu úlohu duchovní dominanty. Kabalista přestává být učencem, vyhledávajícím poznání a náboženský prožitek zasvěcence; chce se stát duchovní hlavou společenství, a právě proto, že je kabalistou, se jí stává.

Kabalisté zlatého věku se mnohem víc věnovali objevování tajemství počátku, než hypotetickým výpočtům konce. Ve století vyhnání se kabalista zajímá o původní stav, především proto, že je vzorem mesiášskému světu.

Šechina je ve vyhnanství, Izrael je ve vyhnanství, stvoření Boží je ve vyhnanství, každá duše, oděná do pozemského těla, které se oddělilo od Jednoho, je ve vyhnanství. Kabala, mystika jednoty, znovusjednocení se snaží zkrátit tento historický stav oddělení, a urychlit proces vývoje směrem k budoucímu světu. Na počátku bylo vše jedním; na konci bude vše jedním; současnost je mezerou. Protože kabala nabízí učení o obnovení (tikun) prvotního stavu, shoduje se se starostmi Židů té doby. Neomezuje se už jen na svou náboženskou roli, stává se sociálním faktorem. V tom je zárodek jejího budoucího úpadku.

Generalizace myšlenky tikun musí nevyhnutně přivést k příchodu Mesiáše. Židé, kteří teď nezastávají tuto myšlenku, jsou vzácní; vzácní jsou ti, kteří se jí nesnaží uskutečnit ze všech svých síl: kabalistické obřady ctnosti jsou vášnivě pěstovány, vedé t dokonce až k dětským sňatkům, aby se urychlil proces gilgulim: především je však studován Zohar. Talmud není zanedbáván, ale je považován za pouhý úvod k moudrosti rabbi Šimona bar Jochaj. Starobylost a původnost Zoharu nejsou nikdy zpochybňovány: ví se, nebo se věří, že jej Moše z Leonu přepsal na starý rukopis, pocházející z období tana'im, a nalezený v jedné

palestinské jeskyni. Ve všech obcích Středomoří, kde se usadili sefardští Židé, se kabala a *Zohar* stávají téměř synonymem pro judaismus. Se vzrůstajícím neustálým nadšením je očekávan pomazaný Páně; a když se v r. 1530 Šlomo Molcho, marrán navracený k judaismu a studující kabalu, prohlásil Mesiášem, nejen lid, ale i židovští předáci a sám papež (v rozporu s inkvizicí) váhali s jeho odhalením.¹⁸

Marranos vyhnání z Iberského (Pyrenejského) poloostrova se díky svému křesťanskému nátěru mohli snadno ukrýt v evropských zemích, ve kterých byli Židé pronásledováni. Žili tam v poměrném blahobytu, založili nebo obnovili velké obce v atlantických přístavech, od Bordeaux po Hamburg, od Londýna po Antverpy a Amsterdam, a zabezpečili přetrvání sefardské tradice (a kabaly) v zemích na atlantickém pobřeží. Ale jediným útočištěm Židů, kteří svůj původ nezapřeli, a marriánů, kteří se po vyhnání vrátili k judaismu, byly muslimské země. V atmosféře široké tolerance našli ti, kteří přežili katastrofu, v říši sultána Bajazida podobnou společenskou situaci, jako byla v zemích, které opustili. Řemeslníci přinesli své schopnosti, lékaři své umění, politici svojí znalost Západu, kupci svou podnikavost. V náboženské rovině sefardský ritus brzy vytlačil byzantský; ve všech nových židovských obcích - Sofii, Drinopoli, Gallipoli, Nikopoli, Bruse, Magnézii, Ankaře, ale především v Cařihradě a v Soluni - získali kabalisté mnoho žáků, otevřeli školy a synagogy.

Druhé útočiště, ve kterém Židé prožili určitou poklidnou dobu, se paradoxně nacházelo v okolí přímého zdroje pronásledování křesťany, ve střední Itálii. Židé z Aragonu a Sicílie pod vedením Jicchaka Abravanela našli přechodné útočiště v Neapolském království. Francouzská, apozději

---

¹⁸ Rabbi Šimon bar Jochaj a kabala.edice Světové duchovní proudy. 57. svazek. Guy Casaril. CAD PRESS.s. 97

aragonská invaze je vytlačily až do střední a severní Itálie, kde byli přijati s jistou blahovůlí. Tady, v omezených obcích Říma, Cremony, Padovy, Mantovy a hlavně Floencie se v několika málo letech vznikly nejzvláštnější stránky v dějinách kabaly.¹⁹

---

¹⁹ Rabbi Šimon bar Jochaj a kabala.edice Světové duchovní proudy. 57. svazek. Guy Casaril. CAD PRESS.s. 98

4. OBECNÉ POZNÁMKY KE KABALE OD SÉDIRA

Kabala je jedním z nejznámějších odvětví okultní tradice. Dle různých rabínů, byl jejím zakladatelem patriarcha Abrahám, a knihy, zachycující veškeré její tajemství, jsou pouze knihy Mojžíšovy. Moderní badatelé kabale přisuzují podstatně menší stáří. Nikolas ji klade do I. století před Kristem (toho se můžete dočíst v Encyklopaedie des sciences relig. od Lichtenberga, heslo Kabala), někteří jsou přesvědčeni, že byla sestavena až ve XX. století rabínem Moše de Leonem, ale Franck ji ve své proslulé knize prohlašuje za mnohem starší, než kompilace Mišny a Talmudu. To je ostatně také mínění všech zasvěcenců, kteří o této otázce psali. Fabre d'Olivet to říká zcela jasně: „Podle názoru nejproslulejších rabínů se zdá, že sám Mojžíš, předvídaje osud svých knih, tj. jejich falešný výklad, na který časem nutně mělo dojít, našel útočiště v ústním sdělení, které předal vyzkoušeným a spolehlivým mužům, jimž uložil, aby jej ve skrytu svatostánku předávali druhým, a ti aby je potom dalším pěstováním dochovali potomkům.“²⁰ Tento ústní zákon, který Židé dodnes považují za svůj, se jmenuje „kabala“, tj. „přijaté“, předávané z ruky do ruky.²¹

---

²⁰ Fabre d'Olivet: Landue Hébraïque restitué, str. 92

²¹ Papus Kabala VOLVOX GLOVATOR str.43

5. KNIHA SEFER JECIRA

5.1. Kniha Stvoření

Sefer Jecira - Kniha Stvoření je bez debaty nejstarším a nejtajemnějším ze všech kabalistických textů. První komentáře o ní byly napsány v XX. století, ale text samotný se cituje už v VI. století. Nejstarší zmínky pocházejí z I. století, zatímco tradice, které zaznamenávají jeho používání, nasvědčují tomu, že ten text existoval už v biblických dobách. Tato kniha je tak stará, že její počátky jsou pro historiky dnes už nedosažitelné. Jde-li o její autorství, jsme odkázáni na tradice. Stejně docela tajuplný je význam knihy. Jestliže ho chtěl autor zahalit závojem nejasnosti, to se mu podařilo nadmíru. Pouze nejpečlivějším rozbořem zkoumajícím každé slovo v jeho paralelách v biblické a talmudické literatuře se tento závoj začíná pomalu rozplývat. Text Knihy Stvoření byl vykládán mnoha způsoby. Autoři nejranějších komentářů se ho snažili interpretovat jako filozofické pojednání, ale jejich úsilí se zaměřovalo na jejich vlastní systémy než na samotný text. To samé platí i o snahách začlenění textu do systému Zouharu (Záře) nebo do systému pozdějších učených kabalistů. Ještě méně upěly pokusy pohlížet na něj jako na knihu o gramatice nebo fonetice. Obecně se kabala dělí do tří kategorií: teoretické, meditativní a magické.²²

---

²² 1990 by Aryeh Kaplan Translation Jindřiška Švecová, 1997. s.11

5.2. Teorie

Teoretická kabala, jenž je ve své současné podobě založena z velké části na Zoharu, se zabývá převážně silami duchovní oblasti, zejména světy Sefir, duší a andělů. Táto část kabaly dosáhla svého největšího vrcholu ve spisech Tajné školy v XVI. století a velká většina publikovaných textů patří do této kategorie.²³

5.3. Meditace

Meditativní kabala užívá božská jména, permutace písmen a podobné metody pro dosažení stavů vědomí a jako taková v sobě zahrnuje určitý druh jógy. Většina hlavních textů nebyla nikdy publikována, ale zůstává roztroušena v rukopisech ve velkých knihovnách a muzeích. Některé z těchto metod se v polovině osmnáctého století dočkaly krátké renesance v souvislosti s růstem hnutí chasidismu, ale v průběhu padesáti let upadly opět z velké části v zapomnění.

5.4. Magie

Magická kabala- těsně souvisí s meditativní. Zaujalo mě samotné pojetí o kabale jako magii, že třeba se dá naučit jak správně, krok za krokem aplikovat praktickou kabalu do současnosti. Vysvětluje se autorem ,že ta magie sestává z různých znaků, zařikacích formulí a božských jmen, skrze které lze ovlivnit nebo změnit běžné události. Mnohé techniky velice připomínají meditační metody a jejich úspěch zřejmě závisí na jejich schopnosti navodit mentální stavy, v nichž je možné účinně podnítit telekinetickou nebo duchovní sílu. Stejně jako u meditativní kabaly, ani u magické nebyly nejdůležitější texty nikdy vydány, vyjma

---

²³ 1990 by Aryeh Kaplan Translation Jindřiška Švecová, 1997. s.11.

několika fragmentu. Jedním z nejlepších příkladů je kniha Razi'el.²⁴

5.5. Text Sefer Jeciry

V textech nejčastěji vidíme to nejdůležitější, když je ta kniha menší, než ostatní prameny, I když je tato kniha je tím pravým pramenem. Kniha Stvoření je malá a stručná kniha. Její Krátká verze se tvoří z 1300 slov a Dlouhá verze obsahuje přibližně 2500 slov. Gra verze, použitá pro tento překlad, má kolem 1800 slov. Text je tak krátký, že na jednom z nejstarších fragmentů je celá kniha napsána podle všeho na jediné stránce. Existují domněnky, že původní zdroj mohl obsahovat pouze 240 slov.

Současný text zahrnuje 6 kapitol a v některých verzích se říká, že odpovídají šesti řádům Mišny. Některé staré zdroje však tvrdí, že kniha má pouze pět kapitol, a zdá se, že dnešní pátá a šestá kapitola byly spojeny do jedné. Ale podle nejstaršího komentátora Sa'adja Gaóna v poněkud odlišné verzi se dá rozdělit knihu do osmi kapitol.

Překlad textu je dogmatický, bez důkazů, objasnění a vysvětlování. Zvláště v I. kapitole má slavnostní a zvučný ráz a čte se jako blankversová poezie. Text je citován malou kapacitou pasáží z Bible a kromě Abrahama se nezmiňuje žádné jméno nebo autorita.²⁵

Zdá se, že kniha je rozdělená do čtyř základních částí. V první kapitole se představují Sefiry, o kterých se obšírně mluví. V následujících kapitolách se však o nich už neobjevuje žádná zmínka. To vedlo k určitým spekulacím, že Sefer Jecira mohla ve skutečnosti být kombinací dvou (nebo více) ranějších textů.

---

²⁴ 1990 by Aryeh Kaplan Translation Jindřiška Švecová, 1997. s.12.

²⁵ 1990 by Aryeh Kaplan Translation Jindřiška Švecová, 1997. s.13.

Druhá kapitola sestává z obecného pojednání o písmenech abecedy. Jasně vykládá o jejich použití v meditačních souvislostech. V této kapitole se také pojednává o pěti fonetických rodinách a o 231 branách. Další text už se opět nezmiňuje ani o fonetických rodinách ani o branách.

V 3. až 5. kapitole se mluví o trojím rozdělení písmen, o „Matkách, Dvojitých a Základních.“ Vztahují se k „Vesmíru, Duši a Roku“ a představují dosti podrobný astrologický systém. Tendence knihy se v těchto kapitolách zcela mění a neobsahuje praktický žádný náznak meditačních aspektů předchozích kapitol. To je však možné vysvětlit principem, který nacházíme v mnoha pozdějších kabalistických textech. Aby bylo možné zaměřit duchovní nebo mentální síly, musí vzít člověk v potaz také čas a astrologické podmínky.

Šestá kapitola je opět jakoby bez jasného spojení s předchozími částmi knihy, ačkoliv je v Dlouhé verzi předkládána téměř jako komentář. Zde se poprvé objevují pojmy „os, cyklu a srdce“, myšlenky, které nejsou diskutovány na žádném jiném místě v kabalistické nebo hebrejské literatuře s výjimkou Bahiru. Ze všech kapitol se táto, zdá být nejtajemnější a je těžké určit, zda je zaměřená na teoretickou nebo meditační stranu.

Kapitola se uzavírá frází, spojující Sefer Jeciru s Abrahamem. Právě tento citát slouží za zdroj tradici, podle níž knihu napsal sám patriarcha.²⁶

---

²⁶ 1990 by Aryeh Kaplan Translation Jindřiška Švecová, 1997. s.14.

6. KNIHA ZOHAR

6.1. čím je Zohar?

Zohar je kolekce komentářů k Tóře, zamýšlených věst lidí, kteří již dosáhli vysoké duchovní úrovně, ke kořenu (pramenu) jejich duší.

V Zoharu jsou obsažené všechny duchovní stavy, které lidé prožívají, jak se jejich duše vyvíjejí. Na konci procesu duše se dostane tam, o čem kabalisté pojednávají jako o "konci nápravy," nejvyšším stupni duchovní celistvosti.

Pro ty, kteří nedosáhli duchovní úrovně, vypadá Zohar jako sbírka alegorií a legend, které mohou být interpretovány a vnímány každým jednotlivcem odlišně. Ale pro ty, kteří duchovní úrovně dosáhli, tedy pro kabalisty, je Zohar praktickou příručkou k vnitřním akcím, provádějícím člověka za účelem objevení hlubších, vyšších stavů vnímání a pocitů.²⁷

6.2. Pro koho je Zohar?

Zohar byl napsán pro lidi, kteří již dosáhli duchovního vnímání. Obsahuje zobrazení rabína Šimona Bar Yochaie (Rašbiho), který dosáhl všech 125 stupňů duchovního žebříku. Rašbi celou cestu vyjádřil na papíře a nazval ji Zohar (z hebrejštiny "Záře").

---

²⁷ Mezinárodní Akademie Kabaly Bnei Baruch, [online] Dostupný z WWW: <http://www.kabbalah.info/cz/zohar/5-veci-ktere-byste-meli-vedet-o-zoharu>, . [cit. 2014-03-13]17.37

Zohar je postaven tak, že jen ti, kdo dosáhli duchovní úrovně, mohou těžit z toho, co v něm čtou. Než člověk začne studovat Zohar, musí znát další texty, které vysvětlují, jak správně rozumět textu v Zoharu.

6.3. Kdo a kdy napsal Zohar?

Dle všech kabalistů, Kniha Záře - Zohar, byl napsán rabínem rabínem Šimonem Bar Jochajem (Rašbim), který žil v I. - II. století n.l. V scholastických kruzích najdetme názory, že byl Zohar napsán v XIII. století kabalistou rabínem Mošem de Leon. Tento názor je v rozporu se slovy rabína Mošeho samotného, který napsal, že byla kniha napsána Rašbim.

V kabalistických kruzích je mnohem důležitější otázka proč byl Zohar napsán, než kým byl napsán. Účel Zoharu- být lidem příručkou k dosažení pramenu jejich duší.

Cesta k pramenu lidské duše se skládá z 125 úrovní. Rabi Jehuda Ašlag píše, že kabalista, který těmito fázemi prošel a sdílí s autorem knihy stejné vnímání, vidí, že autorem nemohl být nikdo jiný než Rašbi.²⁸

6.4. Proč byl Zohar tak dlouho ukryt?

Zohar byl držen v utajení po 900 let, mezi II. a XIII. stoletím, protože ti, kteří vládli jeho moudrostí, viděli, že v jejich čase jej lidé nepotřebovali a nepochopili by jej.

---

²⁸ Mezinárodní Akademie Kabaly Bnei Baruch, [online] Dostupný z WWW: <http://www.kabbalah.info/cz/zohar/5-veci-ktere-byste-meli-vedet-o-zoharu>, . [cit. 2014-03-13]17.05.

Až v XVI. století povstal kabalista, který vysvětlil základy kabaly - svatý Ari, rabín Izák Luria (1534-1572). Ari oznámil, že počínaje jeho dobou je kabala připravena otevřít se všem.

Komentáře k pracím Ariho a k Zoharu se objevily až v 20. století - století, což bylo svědkem nejprudších výbuchů lidských tužeb v historii. Během této doby se objevila unikátní duše - duše rabína Jehudy Ašlaga (Baal HaSulam). Baal Ha Sulam vysvětlil moudrost kabaly cestou, které naše generace mohla porozumět. Navíc byl Baal HaSulam jediným kabalistou XX. století, který napsal komentáře k Zoharu a k pracím Ariho.

To neznamená, že před ním nebyli velcí kabalisté, ale jen to, že jejich prác²⁹e nejsou současným studentům lehce pochopitelné.

6.5. Kde najdu více o Zoharu?

Dokonce ani dnes nemůže být Zohar pochopen a cítěn přímo. Než jeden k této knize přistoupí, musí v duchovnu splňovat určité předpoklady. Největší kabalista naší doby, rabín Jehuda Ašlag (Baal HaSulam) napsal instrukce k Zoharu právě proto, aby usměrnil přístup člověka k této těžké knize předtím, než ji začne studovat.

Takové články kultivují duchovní kvalitu člověka k pochopení Vyšší reality. Navíc tyto texty poskytují vědomosti o tom, jak přistupovat k určitým termínům, frázím a konceptům v Zoharu, maximalizují jeho využití jako příručky pro dosažení duchovna a chrání nás před tím,

---

²⁹ Mezinárodní Akademie Kabaly Bnei Baruch, [online] Dostupný z WWW: <http://www.kabbalah.info/cz/zohar/5-veci-ktere-byste-meli-vedet-o-zoharu>, . [cit. 2014-03-13].18.03.

³⁰abychom se neztratili v materializovaných imaginacích, které je mysl každého člověka schopná vytvářet.

Objevení Zoharu znamená objevení Vašeho interního světa a jeho neomezeného potenciálu.

---

³⁰ Mezinárodní Akademie Kabaly Bnei Baruch, [online] Dostupný z WWW: <http://www.kabbalah.info/cz/zohar/5-veci-ktere-byste-meli-vedet-o-zoharu>, . [cit. 2014-03-13].18.42

7. ŽIDOVSKÁ MYSTIKA V EVROPĚ

Jestli chceme sledovat kořeny kabaly v Evropě a následně je hledat i v Česku, musíme se předtím vrátit do I. století našeho letopočtu. Zničení II. Chrámu, rok 70 n. l., diaspora, velká část obyvatelstva Židů byla tehdy nucena opustit blízkovýchodních území a vcházet do jiných oblastí, tím se jakési skupiny Židů dostaly do Evropy. Je jasné, že Židé putovali přes, Turecko, Peloponéský poloostrov, až se někteří z nich usadili kolem IX. století v Itálii. Tímto milníkem opravdu začíná mocné působení Židů v Evropě a s tím je spojen i rozkvět tradice kabaly.³¹

7.1. Aškenázský chasidismus. Středověk.

Židovská mystika a na evropského území se určitě najde v tzv. hnutí zbožných, neboli v hnutí středověkého aškenázského chasidismu. To hnutí má původ ze XII. století z Porýní, kdež hlavními centry obcí židovských byly v Mohuči, Wormsu, Kolíně nad Rýnem. Klíčová osoba ve vzniku chasidismu byl Aaron z Bagdádu, který usadil se v Itálii ještě v IX. století. Aaron z Bagdádu předával kabalistickou nauku, kterou donesl z Blízkého východu a což se pak dostalo i do Italo-židivskému národu, rodu Kalonýmů, kdo ve XII. století Itálii opustili. Pak se usadili v Porýní, avšak bylo zmiňováno, že Moše Kalonymos, žijící také v Itálii, došel do Porýní již v IX. století. Rodem zakladatelů aškenázského chasidismu, ve středověku můžeme směle jmenovat rod Kalonýmů.³²

Nyní však pár slov o myšlenkovém konceptu aškenázského chasidismu. Hlavní rysy a ideály středověkému chasidismu

---

³¹ PĚKNÝ, Tomáš. Historie Židů v Čechách a na Moravě. Praha : Sefer, 1993, s. 13.

³² SADEK, Vladimír. Židovská mystika. Praha : Agita/Fra, 2009, s. 51

vypracovali právě členové rodu Kalonymos, mezi nimi byli i Šmuel Chasid, i jeho syn Jehuda Chasid a Eleazar ben Jehuda z Wormsu. Hnutí jako takové nabylo svojí specifickou podobu také za vnějších okolností, jak byly epidemie morů, ze což i byly obviňovány často židovské obce, pak křížové výpravy, s kterými je spojeny pogromy, kdy v roce 1095 byla vyhlášena 1. křížová výprava, ale napadení křesťanských vojsk se na židovské obce v Porýní konaly i v průběhu XII. století. Tyto děje jsou zdůvodněním extrémní zbožnosti chasidů, jak samotné slovo naznačuje (chasid- překlad- zbožný), zbožnost, která napomáhala věřícím překonat nešťastnou životní realitu. Důležitou částí je také strohá askeze, ne však askeze sexuální, jelikož chasidé věřili, že spojení ženy a muže je jednou z nejvyšších religiózních závazků a také tomuto vztahu byl jimi přisuzován mystický nádech. Tady se blížíme k jednomu z punktu židovské mystiky, že každá lidská duše není úplná, až nalezením své druhé části se stává duší celistvou, když neúplná mužská duše se snaží najít neúplnou ženskou duši, aby společně tvořily bytost. Vedle askeze, která byla zaměřena proti všemu světskému a pomíjivým zjevům světa, je u chasidských Židů proslulá náboženská etika, sloučená s altruismem, charitou a láskou k druhému člověku. V souvislosti s vyostřenou nábožností je nutné zmínit tzv. Zákon nebes - Din šamajim, kterým se chasidé řídili. Tento zákon je mnohem přísnější než známých 613 micvot, které splňovali nechásidští Židé, jak osvědčuje úryvek z Sefer ha-Chasidim: „...všechny tvé činy nechť směřují k nebesům. Neboť člověk nesmí jíst a spát proto, aby se zabýval věcmi tohoto světa a aby dychtil po majetku. Je proto třeba si říci, budu jíst a spát jen proto, abych mohl v bázni uctívat Boha, zabývat se Tórou a jejími příkazy.“

V této nábožnosti počínaly písemnosti, jako byla již výše zmíněná Sefer ha-Chasidim, kterou byla vytvořena Jehudou Chasidem. Tato kniha zbožných je nejpodstatnějším

literárním kodexem středověkého aškenázského chasidismu. Pak je možno oslovit Rokeach, autorem je Eleazar z Wormsu a Majsebuch, což je kniha o chasidských legendách, které naznačují jednak ohromnou nábožnost této židovské skupiny, ale také výše uvedený altruismus a náboženskou etiku.³³ Na závěr ještě doplníme, že i když středověký chasidismus zažil svůj nejvýznamnější rozkvět zrovna ve 12. až 13. století, jeho odkaz trval až do století 16. ovlivňoval rabiho Löwa. S evidentností tedy můžeme říci, že chasidismus v Porýní má velkou účast na budování kabalistické tradice v Evropě.³⁴

---

³³ SADEK, Vladimír. Židovská mystika. Praha : Agita/Fra, 2009, s. 52.

8. PRAHA.

Než se dostaneme k jádru této kapitoly, máme zmínit několik informací , které se týkají osídlení židů v Česku. Domníváme se, že židi začali krok za krokem jak se říká dobývat České území po diaspoře, či touto lokací alespoň procházeli obchodníci. V jednom z prvně dochovaných písemných zdrojů, který o Židech hovoří, pramení z 9. století a jedná se o tzv. Přislib solnohradského arcibiskupa Arna. Dalším dokumentem je Rafffelstettenský celní a plavební řád, který byl vydán mezi lety 902 a 906 a který se zmiňuje o židovských podnikatelích. Z těchto dvou spisů se však nedozvídáme žádné určité informace o životě Židů v Čechách a na Moravě, víme jediné, že zde židovská populace účinkovala.³⁵

Od obchodníka Ibrahima Ibn Jákoaba, který v druhé polovině 10. století navštívil Prahu a popsal židovskou společnost, žijící na Malé Straně, máme i tuto informaci. Víme však, že další židovská skupina sídlila v okolí Vyšehradu, ale během první křížové výpravy v roce 1095 pominula. Další kolonie potom povstala na pravém břehu Vltavy až na konci XII. století, a mluví se očividně o Josefově.

Teď se konečně zamíříme na Prahu a mystiku, která se v ní rozšiřovala. Praha sice nikdy nepatřila mezi tak velká střediska kabaly, jako byla například Gerona nebo Safed, ale má svoje místo v dějinách mystiky židů. Od II. století v Praze účinkovali talmudisté tak zvané přední, potomci tosafistů, tj. žáků Rašiho, kterým byl právě napsán vynikající komentář k Talmudu a Tóře. Tito tosafisté byli

---

³⁵ PĚKNÝ, Tomáš. Historie Židů v Čechách a na Moravě. Praha : Sefer, 1993, s. 13

zasazení o to, aby v Praze vycházela talmudická a kabalistická literatura.³⁶

Jestli chceme jmenovat určité osobnosti, jmenujme Jicchaka ben Jakoba, kým byl napsán výklad traktátu o manželském právu. Trochu proslulejší je ale jeho bratr Petachja z Řezna, jenž byl zmocněn, aby se vydal na Blízký východ, díky jeho cestě máme dnes cestopis, ve kterém popisuje Svatou zemi.³⁷

Avraham ben Azri'el, který napsal Zákon balzámu, ve kterém rozebírá židovskou liturgii, byl dalším talmudistou Prahy. Dále Jicchak ben Moše, který vedle talmudického komentáře Zaseté světlo, napsal nějakou encyklopedii života Židů v Čechách. Další váženou osobností byl také Avigdor Karo, jenž v Praze vedl Ješivu, byl religiózním soudcem a spolu se svým bratrem Menachem se zabývali kabalou. Škoda je, že Avigdor Karo přežil velký pogrom na Pesach v roce 1389, tehdy byli vyvražděni skoro všichni Židé v Praze, a na základě toho napsal elegii Et kol ha-tela'a neboli Všechno to neštěstí.³⁸

Tím se chronologicky dostáváme k další persóně, tou je Jom Tov Lipman Mülhausen, pravděpodobně přeživše také zmíněný dřív pogrom, po kterém Prahu minul, místo jeho dalšího účinkování nevíme, každopádně do dějin je zapsán jako rabi Lipman z Prahy anebo Lipman Mülhausen.³⁹

---

³⁶ KURAS, Benjami. Nebýt Golema. Praha : Evropský literární klub, 1999, s. 88.

³⁷ BEOUŠEK, Daniel. „Chybějící“ kus cestopisu rabi Petachji z Řezna. In Židovská ročenka. Praha : Federace židovských obcí ČR, 2005 (žid. 5766), s. 19.

³⁸ PĚKNÝ, Tomáš. Historie Židů v Čechách a na Moravě. Praha : Sefer, 1993, s. 35.

³⁹ SADEK, Vladimír. Židovská mystika. Praha : Agita/Fra, 2009, s. 111.

8.2. Lipman Mülhausen

Lipman Mülhausen je osobitým příkladem vědce s rozsáhlé orientací, jednak se zabýval apologetikou židovství, posuzoval původní vysvětlení náboženských textů, pak studoval filosofii a kabalou. Může se zdát, že jedna osoba nemůže mít tak rozsáhlý záběr, nicméně rabi Lipman zastával mínění, že interpretace náboženských textů musí být bádána v souhlasu s metodou *pardes*, tedy aby učení Tóry bylo kompletní, pak v něm můžeme shledat jak filosofii, tak i mystiku. Sám Lipman Mülhausen konstatoval, že tyto dvě disciplíny nejsou v nikom případě v rozporu, naopak že kabala je kulminací filosofického poznatku. Tu řekněme, že Lipman Mülhausen donesl do Čech Maimonidovo dílo a je zcela evidentní, že Maimonides byl pro Lipmana nejvyšší vážností ve filosofie, opačně v kabale měla vliv mystika Azriela z Gerony a Nachmanida.

Zajímavá je také Lipmanova apologetická funkce, kterou můžeme propojit s dílem „*Sefer ha-nicachon*“ – Kniha vítězství, kterou napsal ve vězení, když byl nařčen z blasfémie proti křesťanstvu. Dalším spisem je „*Sefer alef bet*“, ve které rozbírá mystickou interpretací hebrejské abecedy.⁴⁰

8.3. Horovicové.

Teď se vzdálíme rabi Lipmana z Prahy a zamíříme na nejproslulejší židovský rod, který v Praze v XVI. století účinkoval, jde o rodu Horoviců. Tento rod byl nejmohutnějším v pražském židovském ghettu, jeho členové

---

⁴⁰ SADEK, Vladimír. Židovská mystika. Praha : Agita/Fra, 2009, s. 113.

byli velmi inteligentní, není proto podivu, že právě z tohoto rodu se objevilo pár kabalistů. Díky angažovanosti této rodiny se nejspíš do Pinkasovy synagogy dostaly památky kabalisty Šlomo Molcha, jenž účinkoval v hnutí mesianistů, spojeném s osobou Davida Reubeniho v první polovině XVI. století.⁴¹

8.4. Šabtaj Šeftl ben Akiva Horovic

Oslovme přinejmenším dva členy Horoviců, kteří kabalou v Praze rozšiřovali. Předním z nich je Šabtaj Šeftl ben Akiva Horovic, který sice účinkoval v ghettu jako doktor, ale vedle svého zaměstnání nacvičoval kabalistické texty, zvláště na něj měla vliv safedská kabalou Mošeho Cordovera, vliv kterého je znatelný v Šabtojově knize „Šefa tal - Příval rosy“. Šabtaj Šeftl pokládal kabalou za pramen lidského štěstí a dalo by se říci, že se snažil o její popularizaci vůči filosofii.⁴²

8.5. Izajáš ben Abraham Horovic

Následující osobou byl Izajáš ben Abraham Horovic, bratranec výše připomenutého Šabtaje Šeftla. Izajáš ben Abraham tokem svého života hodně cestoval, účinkoval evidentně v Praze, pak v Polsku a ještě také i ve Svaté zemi, v Jeruzalémě, kdež se stal rabínem, byl vedoucím rabínského soudu, vedl zde ješivu a v Jeruzalémě hlavně dovršil své obširné dílo Šnej luchot ha-brit - Dvě desky Smlouvy. Tato kniha mluví o židovských náboženských

---

⁴¹ Tamtéž, s. 115.

⁴² NEHER, André. Pražský Mahar v době své a dnešní. In Židovská ročenka. Praha : Federace židovských obcí ČR, 1975 (žid. 5736), s. 67.

zákonech, etice, věrouce a toto vše je ukryto kabalou Moše Cordovera a Izáka Lurii, kteří ovlivňovali Izajáše ben Abrahama. Obdobně jako jeho bratranec, i Izajáš ben Abraham pokládal kabalou za leccjakou fontánu života, a pokládal učení a šíření kabaly za úkol, aby byli Židé přichystáni na spásu. Ustavičně zdůrazňoval, že člověk má milovat svého Stvořitele a radovat se ve svém srdci. Tady je možno vidět, jak elementy jihofrancouzské kabaly, tak i kabaly safedské. Výtvor Izajáše ben Abrahama pak měl velký vliv na východoevropský chasidismus, kde je dáván velký důraz zrovna na milování Bohu, jež spojeno s věčnou radostí ze života.⁴³

---

⁴³ NEHER, André. Pražský Mahar v době své a dnešní. In Židovská ročenka. Praha : Federace židovských obcí ČR, 1975 (žid. 5736), s. 67.

9. MODERNÍ OSVÍCENEC. SOUČASNOST

Popularita a velká poptávka dnešní generace po kabale, svědčí o připravenosti naší generace absorbovat její univerzální vzkaz a porozumět autentickým textům, které mluví o kořenu našich životů, a jak jej dosáhnout.⁴⁴

Navzdory vlivnému sjednocení mysticismu a sociálních pojmů se rabi Jehuda Ašlag, který zemřel před 50 lety, ztěžka zapsal na obrazovku hromadné paměti - ba i donedávna, kdy se přes přítomnou židovskou spiritualitu začala valit nová vlna. Například Madona, Demi Moore, Mick Jagger a Vévodkyně z Yorku.

9.1. Kriminalista hledá Ašlaga

Jednou v Jeruzalémě, v ranních 50. letech, se Šlomo Šoham, později vlastník Izraelské ceny a kriminalista, vydal pátrat po kabalistovi rabi Jehudě Ašlagovi. "Byl to profesor Geršom Šolem, kdo mě za ním poslal," řekl mi Šoham. "Šolem nesouhlasil s tím, co si uvažoval, že Ašlag pracuje s kabalou, ale dumal si, že ho shledám zajímavým - kuriozitou." Ašlag se v té době snažil vytisknout "HaSulam" (Žebřík), svojí hebrejskou interpretaci a komentář ke "Knize Zohar," (starodávné zásadní práci židovského mysticismu). Kdykoliv z malých darů získal nějaké peníze, tiskl úseky svého "HaSulamu."

---

⁴⁴ Mezinárodní Akademie Kabaly Bnei Baruch, [online] Dostupný z WWW: <http://www.kabbalah.info/cz/kabala-celosv%25C4%259Btov%25C4%259B/%25C4%258D1%25C3%25A1nky-o-kabale/modern%25C3%25AD-osv%25C3%25ADcenec,.> [cit. 2014-03-14]

9.2. Oběť pro potomky

Našel jsem ho stát v zpustlé budově, takřka v chatrči, která udělovala útulek starému polygrafickému lisu. Nemohl si dovolit sazeče, a proto sázel sám, písmeno za písmenem, stojíc nad polygrafickým presem celé hodiny nehledě na fakt, že byl pozdní šedesátník. Ašlag byl evidentně cadik (spravedlivý) - obyčejný muž s rozzářenou tváří. Ale byl naprosto na kraji společnosti a strašně vyhublý. Potom jsem slyšel, že zničil tolik hodin nad písmeny, že olovo poškodilo jeho zdraví. Několik let poté na večer Jom Kippur roku 1954 Ašlag umřel, méně než dva roky po vydání svého velkolepého HaSulamu, komentáře k Zoharu. Tradice Zohar připisuje mišnaickému filosofovi II. století, rabimu Šimonu Bar Jochajovi, zatímco novodobé badatelé věří, že byl napsán či sestaven ve 13. století. V každém případě je to zásadní práce židovského mysticismu, kanonický opus, jehož přijímání jako svatého díla je bezmála tak rozšířeno jako přijímání Talmudu nebo Tóry samé. Zohar poznamenává učení rabiho Šimona Bar Jochaje a jeho učedníků, kteří cestují Palestinou druhého století, zjevující nejhlubší záhady stvoření, převtělování a spásných cest božského světla. Napsaný v idiosynkratické aramejštině, Zohar byl půvabný, tajuplný, hádankový a místy snový, a rozjímání o něm tvořila základ pro četnou část kabaly, která nasledovala po jeho vydání, včetně složitých a důležitých učení rabiho Izáka Lurii, safedského odborníka kabaly 16. století.⁴⁵

Jako jeho předešlé knihy - komentáře luriánské kabaly - Ašlagův "HaSulam" předvedl precisní, originální a systematickou interpretaci židovského mystického těla. Ašlagova verze kabaly slibovala individuální změnu a nadto

---

⁴⁵ Mezinárodní Akademie Kabaly Bnei Baruch, [online] Dostupný z WWW: <http://www.kabbalah.info/cz/kabala-celosv%25C4%259Btov%25C4%259B/%25C4%258D1%25C3%25A1nky-o-kabale/modern%25C3%25AD-osv%25C3%25ADcenec,.W>[cit. 2014-03-14] 13:23

osobní spásu těm, kdo se oddali jejímu studiu a praktice.⁴⁶ Zvaná "HaSulam," protože postupně poskytovala průchod mezi nebem a zemí jako Jakubův biblický fantastický žebřík. Ašlag doufal, že jeho komentář odemčením záhady "Zoharu" dovolí jeho následníkům dosáhnout posloupných stupňů duchovního moudra, inklusive - pro pár zvolených - přeměny jejich samého fyzického těla z vulgární látky na nádobu božského světla.⁴⁷

9.3. Smrt v ústraní

Ale Ašlag sám byl nadto ještě vášnivěji oddán společenské vizi, která se stála z jeho porozumění kabalistické tradice. Chápal lidstvo jako samu bytost, vzájemně provázanou jak fyzicky tak duchovně, a věřil v to, že jen ekonomický systém, vysvobodí lidstvo a urychlí éru společného osvícení. Izraelský premiér David Ben-Gurion ve svém deníku charakterizuje "početná" setkání s Ašlagem a to, nakolik byl překvapen, že "zatímco jsem s ním chtěl mluvit o kabale, on se mnou chtěl mluvit o socialismu a komunismu."

Avšak přes silné spojení mysticismu a sociálních myšlenek, které jeho práce reprezentovala, Ašlag zůstal okrajovou figurou, jeho osobnost a pojmy byli na radarové obrazovce židovské společné paměti těžce zaznamenány. Byl velice revoluční pro ultra ortodoxní svět, jehož částí vždycky zůstával, velmi abstraktní a univerzalistický pro náboženskonacionalistický svět, což byl při každé události upoután myšlenkami Ašlagova blízkého přítele, rabiho

---

⁴⁶ Mezinárodní Akademie Kabaly Bnei Baruch, [online] Dostupný z WWW: <http://www.kabbalah.info/cz/kabala-celosv%25C4%259Btov%25C4%259B/%25C4%258D1%25C3%25A1nky-o-kabale/modern%25C3%25AD-osv%25C3%25ADcenec,.> [cit. 2014-03-14]14:07

⁴⁷ Mezinárodní Akademie Kabaly Bnei Baruch, [online] Dostupný z WWW: <http://www.kabbalah.info/cz/kabala-celosv%25C4%259Btov%25C4%259B/%25C4%258D1%25C3%25A1nky-o-kabale/modern%25C3%25AD-osv%25C3%25ADcenec,.> [cit. 2014-03-14]14:57

Abrahama Izáka Kooka. Ašlag byl také většinou zamítán akademickými vědci, kteří své podněty brali od Geršoma Šolema.⁴⁸

G.Šolem, do své smrti roku 1982 byl převládající kabalistický badatel, věřil, že Ašlagův projekt byl bláhovým experimentem spojit Luriův systém se "Zoharem." Šolem byl badatelem, pro nějž byl historický kontext klíčem k vysvětlení myšlenky: Věřil například, že Luriovo kabalistické myšlení bylo z velké části odvětví na exil židů ze Španělska. Jako sionistický myslitel, byl Šolem okouzlen mocí historie rozvázat nové duchovní síly. Proto se vzpíral tomu, když viděl Ašlagovo úsilí zharmonizovat Luriu a Zohar, ačkoliv se každý z nich vynořil z jiného dějepisného období. Čemu Šolem zřejmě nerozuměl, byla radikální originalita Ašlagova čtení tradice, a úspěch komentáře HaSulam v shromáždění jak poetiky "Zoharu," tak luriánských procesů, aby podpořil svou novou vysvětlení kabaly.⁴⁹

Ašlagova kabala přežila díky snaze dvou z jeho synů, rabiho Barucha Šaloma Ašlaga a rabiho Šloma Benjamína Ašlaga, a jeho přívržence a švagra, rabiho Jehudy Brandweina, který po mnoho let prospíval jako vrchní rabín dělnické federace Histadrut. Všichni tři věnovali své životy šíření systému, všichni tři založili ješivy, kde byla přednášena ašlagovská kabala, všichni tři pokračovali v publikaci a šíření jeho prací. A jako jejich starší mistr, žili a umřeli všichni tři nástupci v samotě, žádající o prostředky k výtisku knihy ašlagovské kabaly a přednášející malé skupiny věrných studentů v jitřních hodinách.⁵⁰

---

⁴⁸ tamtéž

⁴⁹ tamtéž

⁵⁰ tamtéž

9.4. Geografie duchovna

Později se něco přeměnilo. Za posledních pár let se stala ašlagovská kabala silou, která je na zeměpisu současné židovské spirituality čím dál těžší nedbat. Poprvé jsem si uvědomil rozsah nové Ašlagové pozice na aeroportu New Delhi, když jsem si všiml v Hindustan Times na článek hovořící o tom, že Madonna, populární zpěvačka, během své izraelské cesty o půlnoci navštívila Ašlagův hrob. Madonna je studentka rabiho Philipa Berga, který je zakladatelem Kabbalah Center, jenž má v Izraeli, Evropě, Spojených státech a Jižní Americe četné filiálky. Berg, jenž byl studentem rabiho Jehudy Brandweina, dedukuje svou duchovní linii od Ašlaga, přestože jeho odpůrcové oponují, že se Berg od cesty svého mistra odchýlil.⁵¹

9.5. Kabala a úspěch

Ašlag byl, jak bylo jasně vidět, výrazně proti vydělávání peněz vyučováním kabaly, ikdyž Bergova Centra kabaly jsou vedena jako novodobá korporace a pomohly mu nakupit hojné soukromé majetky. Ašlagovi se moc nechtělo zavazovat oblíbenou asociace kabaly s čarodějnictvím. Přestože zahrnoval židovský mysticismus kouzelný komponent od vzniku - už v Talmudu jsou rabínské líčení, kde se neustále používaly božská jména přímo k vytváření živých bytostí, a židovské legendy se plní schopností kabalistů levitovat, okamžitým překonáváním dlouhé vzdálenosti, a čtením myšlenek - mnohými kabalisty byla také magie odsouzena jako zneužití svaté síly. Ašlag viděl posedlost zázračným jako rozptýlení a bariéru pro opravdovou výzvu: vysilující a nepřetržitou snahu potřebnou k duchovní metamorfóze.⁵²

---

⁵¹ tamtéž

⁵² Mezinárodní Akademie Kabaly Bnei Baruch, [online] Dostupný z WWW: <http://www.kabbalah.info/cz/kabala->

Důsledně se odříkal zabývat aktivitami jako je divotvorné léčení, požehnání či vykládání snů, které bylo pro kabalisty elementem jejich denní rutiny. V kontrastu s tím Bergova Centra kabaly zpeněžují "kabalistickou vodu," návěští božských jmen a náramkové červené nitky pro úspěch, a také navrhují kurzy na témata jako je "kabala a úspěch," která používají vážnost kabaly s cílem osobního blahobytu.⁵³

Onehdy snad Berg přestoupil další hranici, dále jej oddělující od Ašlagova dědictví: osvojení křesťanských symbolů - nazývá teď Zohar Svatým Grálem - a řečnictví, která se stáčí nepříjemně blízko ke klasickému antisemitismu. Ve svém uvedení do anglického překladu Zoharu a komentáře Hasulam, který byl napsán jeho synem, rabínem Michaelem Bergem, cituje starší Berg židovské skrývání Zoharu jako zásadní počátek světového utrpení a antisemitismu: Tito židé byli a jsou naspodu ležícím důvodem antisemitismu. Kdyby se Svatý Grál obecně rozmnožil, nebyla by nadále nezbytná pro prostředníky. Židé a celé lidstvo by konečně dostihnuli dlouho usilovaného cíle odstranění zmatku. Nejdůležitějším faktorem, který dráždí antisemitismus, je odmítání ovoce Svatého grálu židy, ačkoliv autoritami. Zatímco má odmítnutí původ u několika představitelů, nehledě na to je vina zmatku hozena na všechny židy, včetně těch čistých."⁵⁴

---

celosv%25C4%259Btov%25C4%259B/%25C4%258D1%25C3%25A1nky-o-kabale/modern%25C3%25AD-osv%25C3%25ADCenec,. [cit. 2014-03-14] 15:13
⁵³ Mezinárodní Akademie Kabaly Bnei Baruch, [online] Dostupný z WWW: <http://www.kabbalah.info/cz/kabala-celosv%25C4%259Btov%25C4%259B/%25C4%258D1%25C3%25A1nky-o-kabale/modern%25C3%25AD-osv%25C3%25ADCenec>[cit. 2014-03-14]15:49

⁵⁴ tamtéž

Závěr

Závěrem mé práce je určitá míra dosaženého poznání. Jelikož se do tohoto tématu nelze hluboce ponořit, z důvodu věku, snažil jsem se dozvědět co nejpřesněji „Čím je Kabala“ a porovnat středověké a moderní přístupy ke Kabale. Podle mého názoru, mě se to podařilo.

Ve této práci jsem se zabýval židovskou mystikou jako takovou. Jsou rozebrány problémy vzniku a přístupu k této nauce, jménem Kabala.

Na základě použité literatury, jsem se dozvěděl o různých příkladech chápání Kabaly.

Pomocí zdrojů v této práci jsou popsány i problémy vzniku Kabaly. Neuniklo mi i téma moderní židovské mystiky, o čemž jsem čerpal informace z článků Akademie Kabaly.

Některými se Kabala považuje za ezoteriku, magie atd. Já osobně myslím, že se dá najít v ní smysl bytí a rád bych se zabýval mystikou i dál.

Mluvě svými slovy, Kabala je nauka o podstatě bytí a cestě ke Stvořiteli. Velké množství literatury bylo napsáno za poslední dobu. Časem se informace měnila, ale přesto máme hlavní myšlenku Kabaly, kterou bych rád vyložil svým pojetím, že celé universum se točí jak sám, tak stejně i věci kolem sebe uvnitř něho.

„Snad každý v životě zažil okamžik, kdy vzhledl vzhůru k Mléčné dráze a pocítil rozlehlost vesmíru. A někdo za nejvzdálenějšími galaxiemi rozpoznává další dimenze - neviděný řád, jenž řídí a ovládá náš svět. V každém pokolení několik lidí pronikne tímto kosmickým závojem a spetří stvoření z jeho zřídla. Jejich vize se pak pomocí kabaly předává dál, abychom mohli i my, tak Jákob, také uvidět onen veliký žebřík mezi nebem a zemí i zástupy Boží, které po něm sestupují a vystupují.“ Londýn, jaro 5735.⁵⁵

Pod jménem Kabala obvykle rozumíme soubor vnitřních mystických nauk, vztahujících se k židovské náboženské tradici. Již z tohoto důvodu představuje Kabala rozsáhlý souhrn literárních děl, vzniklých ve starší i novější době.⁵⁶

---

⁵⁵ Z'ev ben Shimon Halevi, A Kabbalistic Universe 1977. Překlad Lily Sekytové 1994.s.11.

⁵⁶ Papus Kabala. Volvox Globator.1996. s. 7.

Použité zdroje

[1] PAPUS kabala.

Volvox Globator. 1996.

[2] KURT Shubert „Židovské náboženství v proměnách věků“

Vyšehrad 1999.

[3] RABBI SHIMON BAR JOCHAJ A KABALA.edice Světové duchovní proudy. 57. svazek. Guy Casaril. CAD PRESS.

[4] FABRE D'OLIVET: Landue Hébraïque restitué

[5] SADEK, Vladimír. Židovská mystika. Praha : Agita/Fra, 2009

[6] SADEK, Vladimír. Židovská mystika v Čechách : myšlenky a duchovní hodnoty kabaly. Praha : Společnost židovské kultury, 1992

[7] PĚKNÝ, Tomáš. Historie Židů v Čechách a na Moravě. Praha : Sefer, 1993

[8] KURAS, Benjami. Nebýt Golema. Praha : Evropský literární klub, 1999

[9] BEOUŠEK, Daniel. „Chybějící“ kus cestopisu rabi Petachji z Řezna. In Židovská ročenka. Praha : Federace židovských obcí ČR, 2005 (žid. 5766)

[10] NEHER, André. Pražský Mahar v době své a dnešní. In Židovská ročenka. Praha : Federace židovských obcí ČR, 1975 (žid. 5736)

[11] KABALA - Židovská mystika. Armon.

[12] Z'EV BEN SHIMON HALEVI, A Kabbalistic Universe 1977. VOLVOX GLOBATOR. Překlad Lily Sekytové 1994

[13] Mezinárodní Akademie Kabaly Bnei Baruch, [online] Dostupný z WWW: <http://www.kabbalah.info/cz/zohar/5-věci-kttere-byste-měli-vědět-o-zoharu> , . [cit. 2014-03-13]

[14] Mezinárodní Akademie Kabaly Bnei Baruch, [online] Dostupný z WWW: <http://www.kabbalah.info/cz/kabala-celosv%25C4%259Btov%25C4%259B/%25C4%258D1%25C3%25A1nky-o-kabale/modern%25C3%25AD-osv%25C3%25ADcenec> , . [cit. 2014-03-14]

Summary

Final part of my work is a certain degree of attainment of knowledge. Since in this work I couldn't delve deeply , because of age , I tried to find out "What is Kabbalah" and compare medieval and modern approaches to Kaballah. In my opinion , I did it.

In this work, I dealt with Jewish mysticism as it was possible to me. They discussed the problems and accesses to this doctrine , on behalf of Kabala .

Based of the literature, I learned about different examples understanding of Kabbalah.

Used the resources in this work are described the problem of Kabbalah as well. I did not miss the theme of modern Jewish mysticism , as I gathered information from the article Academy of Kabbalah.

Some of the Kabbalah considers esoterics , magic , etc. I personally think that one can find in one's a sense of being and I would like to deal with mysticism and beyond.

Speak their words, Kabbalah is the study of the nature of being and the way to approach the Creator . Large part of literature has been written for the last time . Over time, the information has changed , but we have the main idea of the Kabbalah , which I would like to set out its concept that the entire universe revolves alone as well and things around and inside of it.